

Божих у гетоу - Поглед са Косова и Метохије

Сви очекујемо Божић, сви се радујемо Божићу, и млади и стари, и болесни и здрави, и слободни и несободни. Божић, - општа радост. А шта је, уствари, Божић? Да ли сви знамо, схватамо и поимамо? То је питање на које је колико лако толико и тешко одговорити. Тај одговор може бити у једној реченици, или читава докторска дисертација. Наш одговор није ни једно ни друго, него нешто у средини, прилагођен сваком узрасту, свакој богољубивој души.

Божих, дакле, Рођење Сина Божјега Господа Исуса Христа на земљи као Богомладенца, за човека и за човечанство, за земљу и за васељену представља једино "Ново под Сунцем", - најважнији догађај од стварања света. Уствари, то је оно што је Господ сам за себе рекао да је - ПОЧЕТАК. Почетак свега доброга, напреднога и спасоноснога у човеку и за човека, у човечанству и за човечанство. Господ Христос је својим рођењем на земљи започео најграндиозније дело, најсудбоноснију револуцију која је икада изведена у историји рода људскога, револуцију и бунт човека против свакога греха најпре у себи па онда и око себе, против свакога зла, против свакога ђавола. А свесна борба против те троглаве аждаје и јесте борба за спасење човека. Отуда је празник рођења Христовог - Божић, најрадоснији хришћански празник који је најдубље уткан у живот сваке људске душе, сваке породице, сваког хришћанског народа. То је празник највише украшен и окићен народним обичајима који се у детаљима разликују од места до места, но који увек симболишу и изражавају саму суштину догађаја који се празнује. А то је да Новорођени Витлејемски Богомладенац представља за свакога човека Хлеб Живота, Светлост Истине, животворну Топлоту, вечну Младост и непомутиву Радост. Зато се Божић радосно прослављао у нашем народу и у ропству и у слободи, и у богатству и у сиротињи, и у краљевским дворевима и у народним збеговима. Ту радост коју доноси "Божих Бата" највише осећају и најпуније доживљавају деца, јер осећају да је њима најближи Онај који се те ноћи уочи Божића родио у Витлејемској пећини, а који је касније толико љубави показао и пројавио према деци, поставивши их чак за пример одраслима. "Ако се не повратите и не будете као деца, нећете ући у Царство небеско".

Сви хришћански празници па и Божић, поред опште и заједничке духовне радости, дочекују се и проводе са извесним разликама и обичајима којима су окићени и

украшени. Отуда и пословица: Сто села, сто адета (обичаја). Па ипак, суштинске разлике нема. Међутим, услови у којима данас дочекујемо и славимо Божић на Косову и Метохији, у многоме се разликују од оних услова у којима се тај празник дочекивао и дочекује у Лелићу или било ком месту у Србији изван Косова и Метохије. То је позната безбедносна ситуација и гетоистички начин нашег живота у коме смо лишени многих могућности, основних људских права па и слободе кретања (чак и слободног одласка по Бадњаку у шуму). Но и у таквим (не)приликама ништа не може да помути унутрашњу радост коју доноси сам празник Божића, те се и данас на Косову и Метохији Рођење Христово слави и дочекује по традиционалном српском обичају. И овде се Божићу највише радују деца.

Оно што „српски“ Божић посебно краси и чему се деца највише радују јесте БАДЊАК и све са њим у вези. Нажалост, постоје мишљења да је бадњак неко далеко паганско наслеђе. Уместо „Божић-Бате“ дочекује се Деда Мраз. Шта на то рећи? Куда смо забасали и где ћемо стићи? Ништа посебно, сем да је то мишљење и став оних којима ништа није свето, који се још нису срели са новорођеним Богомладенцем Христом. Зато свуда налазе паганизам. Не само око бадњака и Божића, него и око крсне славе, препознатљивог одличја православних Срба. Таквима као божићни поклон упућујемо молитвену жељу да што пре доживе своје Сретење како би разумели и сам Божић.

Код многих православних народа (Грка, Руса и др.) место бадњака је заузела јелка, која је ушла не само у домове, него и у храмове. Познато је да је код Грка некада био бадњак. Да ли је тако било и код Руса? То је питање које треба проучавати, а којим се нисмо специјално бавили. Познато је да су и Руси (касније и остали православни народи преко њих) доживели велики утицај западне схоластичке теологије и утицаја, од чега ни наш народ у неким сегментима није остао поштеђен. Тај утицај (притисак) врши се и данас, чак можда више него раније. Није ли и јелка за Божић плод тог утицаја? Она је већ ушла и у многе српске домове, додуше, негде барабар са бадњаком.

Дуго се радило (преко шездесет година под комунизмом) плански и систематски на секуларизацији српскога народа, на његовом одвајању од светих предака и православног темеља. Почетак 21 века је почетак отречења Срба од опијености комунистичком идеологијом. То је слично стању опоравка човека после дуге и тешке болести. После више деценија атеистичког и безбожног сатирања нашег народа, када су све духовне вредности биле доведене у питање, када су многе генерације биле одгајене без икаквог верског васпитања, данас је време постепеног, спонтаног враћања Богу, Цркви и самима себи. Када је српски народ у питању, ту нема битне разлике од оног дела који живи на Косову и Метохији и оних Срба који живе у осталим деловима Србије, на територији бивше Југославије или било где у свету. Нас свуда, нажалост, још увек "краси" непознавање своје вере и живот не по вери. Ипак, верујемо

у народни опоравак у духовном погледу, ма колико тај процес био дуг и мукотрпан.

Том отрежњењу нашег народа доприносе невоље и страдање Срба и српских светиња на Косову и Метохији, које траје већ десет година, и које је добило застрашујуће размере. То је бол и брига Наше свакодневнице. Често чујемо питање: Шта нам као народу ваља чинити када је Косово и Метохија у питању? За нас је то тешко питање. Ипак, сада пред Божић, мислимо да је најпотребније да се како представници власти, тако и сав народ у целини вратимо Богу и себи, да почнемо да мислимо на народ и државу као на целину, да престану међусобне деобе и сатирања, да оздрави дух и морал у нама. Једном речју, као што је говорио свети Владика Николај, да се биолошки обновимо, умножимо, сложимо и обожимо. Онда ће се наћи решење за сва наша питања и проблеме, па и за проблем Косова и Метохије. Истовремено, без обзира на једнострано, незаконито и нелегитимно проглашење независности Косова од стране Шиптара и међународног става према том питању, ми смо дужни неговати и развијати свест у нашем народу шта је Косово и Метохија за нас, од обданишта до Универзитета и до старачких домова. Морамо једном схватити да је то најсветији и најважнији део наше отаџбине, да је то колевка наше духовности, наше културе и наше државности. Да је Косово за Србију и српски народ оно што је срце у човеку. Када се извади срце, човека више нема, када би, недај Боже, изгубили Косово, прихватили и признали његово одвајање од Србије, Србије више не би било, па ни нас Срба као националност. Косово је наш неотуђиви индетитет, наша лична карта, без које не бисмо били препознатљиви. Стога очекујемо да се настави процес духовне обнове, да ова власт учини оно што прошла није успела, а то је да створи и дефинише јасно државни и национални интерес када је Косово и Метохија у питању, да решавању тог питања приступи јединствено, државнички и одговорно, а не партијски, страначки и себично, као што је, нажалост, до сада најчешће чињено. Од међународне заједнице очекујемо доследније залагање за спровођење Резолуције СБ УН 1244 и беспристрасни однос према свим житељима Косова и Метохије, нарочито када је у питању повратак прогнаних лица и поштовање основних људских права.

Са таквим мислима и молитвеним жељама, сву браћу и сестре, сва верна чеда Српске Православне Цркве, све читаоце и све православне хришћане поздрављамо традиционалним поздравом мира и радости

МИР БОЖЈИ! ХРИСТОС СЕ РОДИ! ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!

СРЕЋНА НОВА 2009. ГОДИНА!

Божична посланица епископа Артемија

Пише: Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска
уторак, 06 јануар 2009 17:56

О Божићу 2008. Године

Епископ АРТЕМИЈЕ